

21.03.2018

Економічна безпека України

Забезпечення економічної безпеки України в контексті інтегрування в ЄС. Мета дослідження полягає в розробці теоретико-методологічних положень і науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення економічної безпеки національної економіки України в контексті інтегрування в ЄС ([Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України](#)).

Для досягнення мети в роботі поставлено та вирішено такі завдання:

- з позиції синергетичної парадигми обґрунтовано концепцію формування економічної безпеки України в умовах інтеграції її економіки;
  - удосконалено понятійно-категоріальне забезпечення дослідження процесів формування економічної безпеки України;
  - обґрунтовано перелік і актуальність загроз економічній безпеці України;
  - обґрунтовано методологію наукового дослідження теоретичної проблеми забезпечення економічної безпеки країни та визначено її прикладне значення;
  - розроблено методологічне забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки України;
  - здійснено кластеризацію України та країн-членів ЄС за рівнем економічної безпеки;
  - виявлено критичні чинники забезпечення економічної безпеки України;
  - здійснено імітаційне моделювання процесу формування економічної безпеки України;
  - розроблено сценарії забезпечення економічної безпеки України в умовах активізації інтеграційних процесів;
  - визначено доцільність застосування когнітивного підходу до побудови сценаріїв формування економічної безпеки України і виконано їх моделювання;
  - удосконалено процедуру стратегічного планування економічної безпеки України з врахуванням активізації інтеграційних процесів;
  - оцінено конструктивність і визначено спрямованість державних заходів щодо формування економічної безпеки України;
- визначено напрямки удосконалення та підготовлено науково-практичні рекомендації щодо подолання впливу деструктивних чинників на економічну безпеку України.

Основні результати:

1. З позиції синергетичної парадигми на основі теоретичних напрацювань вчених ряду зарубіжних і вітчизняних наукових шкіл та з урахуванням результатів проведеного аналітичного дослідження тенденцій розвитку забезпечення економіки України та країн-членів ЄС запропоновано концепцію формування економічної безпеки країни, яка складається із сукупності пов'язаних між собою положень, що забезпечує можливість її обґрунтованого вибору для України в умовах інтеграції її економіки.

2. Обґрунтовано структурно-логічну схему наукового дослідження проблеми формування економічної безпеки країни, що включає наступні етапи: оцінювання безпеки економіки країни → діагностування проблем в забезпеченні економіки країни → кластеризація країн світу за рівнем сформованості економічної безпеки → сценарне моделювання забезпечення економіки країни

→ визначення пріоритетності складових економічної безпеки країни та її загроз
→ формування заходів забезпечення економіки країни.

3. Сформовано методичний підхід до визначення впливу корупції та неефективного державного регулювання на рівень економічної безпеки держави, який ґрунтується на когнітивному моделюванні та виборі сценаріїв формування економічної безпеки країни, що дає можливість визначити напрями реалізації концепції формування економічної безпеки України в умовах інтеграції її економіки.

4. Розроблено методичне забезпечення формування економічної безпеки України на підґрунті поєднання сценарного підходу з принципами системної динаміки, що дозволило врахувати розвиток економічної, політичної, соціальної, духовної складових безпеки національної економіки та здійснювати вибір важелів державного регулювання.

5. Розроблено методичний підхід оцінювання рівня економічної безпеки країни, який ґрунтується на ієрархічно побудованій системі показників (інтегрального, комплексних і часткових) і включає наступні складові: економічну, соціальну, політичну, духовну, що дозволяє визначити рівень та диспропорції розвитку і може слугувати основою для формування економічної безпеки країни в умовах активізації інтеграційних процесів.

6. Розроблено теоретичний підхід до визначення основних факторів забезпечення економіки України, який враховує їх взаємовплив і базується на когнітивному моделюванні, що забезпечує підвищення адекватності висновків з аналізу досліджуваного процесу.

7. Удосконалено методичний підхід до визначення якості регіональних програм запобігання і протидії корупції, який включає такі критерії, як цілісність, узгодженість за рівнями ієрархії, порядок затвердження, структурна відповідність, наукова обґрунтованість, практична реалізованість, та сполучує методи цільового програмування, експертної оцінки і таксономічного аналізу, що дає змогу визначити пріоритети у формуванні програмних заходів.

8. Розроблено методичний підхід до оцінки впливу активізації інтеграційних процесів на забезпечення економіки України, який ґрунтується на синтезі SWOT-аналізу та когнітивного підходу та сценарному моделюванні, що дозволяє виявити та обґрунтувати їх причинно-наслідкові зв'язки.

9. Удосконалено процедуру стратегічного планування економічної безпеки України, яка включає виокремлення складових економічної безпеки; розподілення загроз за ними; визначення їх пріоритетності; використання програмно-цільового методу в системі стратегічного планування економічної безпеки, що дало змогу сформувати стратегічні напрями забезпечення економіки країни.

10. Дістало подальшого розвитку організаційне забезпечення стратегічного планування економічної безпеки України, яке передбачає таку послідовність: формулювання мети стратегічного планування економічної безпеки країни → визначення складових економічної безпеки та їх пріоритетності → визначення переліку загроз економічній безпеці країни за кожною складовою та їх пріоритетності → формування концепції економічної безпеки країни → моделювання сценаріїв забезпечення економіки країни → формування стратегії забезпечення економіки країни → формування плану забезпечення економіки

країни → розробка заходів забезпечення економіки країни, що дає можливість визначати етапи і напрями формування економічної безпеки країни.

11. Уточнено сутність поняття «безпека національної економіки», яке, на відміну від запропонованих іншими авторами, ґрунтується на погодженості усіх елементів за змістом, базується на логічному взаємозв'язку дефініцій «безпека», «національна безпека», «економічна безпека», що дає змогу створити конструктивну теоретико-методичну основу визначення і реалізації заходів щодо подолання загроз в економічній, політичній, соціальній та духовній сферах та забезпечити стабільність, стійкість та саморозвиток національної економіки.

12. Уточнено класифікацію загроз національним економічним інтересам України, яка, доповнена ознакою сфер прояву (економічна, соціальна, політична, духовна) та сформована за принципами всеосяжності, повноти інформації, практичної значущості, актуальності і пріоритетності, що дає можливість обґрунтовувати їх перелік і актуальність при формуванні економічної безпеки країни.

[Завантажити презентацію](#)